

121. Vervreemding

augustus 2011

"Wij, UWV, hebben u ten onrechte een uitkering gegeven omdat [ondergetekende vat samen] het re-integratiebureau verzuimde aan ons door te geven dat u om aan werk te komen een buitenlandse opleiding heeft aanvaard waarvan wij immers niet meer kunnen nagaan of het niet een baan was die geld opleverde zodat wij nu het uitgekeerde, plus de door ons afgedragen belasting daarover plus een boete eisen." De rechter: "Kunt u [UWV] dat nader uitleggen?" "Het is bij ons gebruik om het bruto bedrag terug te vorderen." Meer kon de tegenpartij niet aanvoeren. De rechter kijkt verveeld en geeft het UWV gelijk; de briefjes waren niet goed ingevuld. (CRvB, Utrecht, 9 juli 2008) Later blijkt waarom: zekere Tjibbe Joustra heeft er, na zijn succes bij de MKZ-bestrijding (t.t.v. D66-er Brinkhorst), een peperduur kantoor ingericht. De politiek is zogenaamd verantwoordigd maar promoveert de man als beloning tot coördinator terrorisme-bestrijding. Allemaal een vreemd soort logica, zeg maar onzin (zie ook nr. 49); mijn cliënt had met zijn armen over elkaar moeten gaan zitten, dan was het UWV blij geweest. Waarmee? Met een dociele onderdaan.

Zo kende ik er nog wel een: Mensen die met een stok lopen vallen vaker. Ergo: het moet verboden worden om met een stok te lopen.

Iets heel anders. Ons bewustzijn tilt ons boven tijd en ruimte. Daardoor kunnen we analyseren, relativiseren en plannen maken. Een gemiddeld dier kan zich verplaatsen, reageert weliswaar op klimaat en seizoenen, maar is zonder geschiedschrijving, verjaardag of agenda verstoken van ons menselijk tijdsbewustzijn. Het geografische bewustzijn is daarentegen vaak sterk ontwikkeld, we hoeven maar te denken aan zalm- en vogeltrek en aan de signalen die de honingbij hanteert om zijn soortgenoten naar de juiste plek te dirigeren. Boom en plant kunnen zich niet verplaatsen en hebben - denk ik - dan ook geen geografisch bewustzijn zoals dieren. Maar wat dan wel, ze leven perslot, dus iets moet er zijn in hun gerichtheid op het licht. Misschien een versterkte historische fixatie en registratie; jaarringen van een ´´ndimensioneel geheugen, vanuit ondergrondse duisternis omhoog. Waarom denk ik dat: Omdat een helderziende in staat blijkt speciaal bij bomen gewaar te worden wat zich ter plekke heeft afgespeeld. Een stervende soldaat, twee geliefden, een huilende oude man..... Alle drie hebben, zielsgelukkig of in wanhoop, opgekeken naar diezelfde hoog oprijzende den, met inmiddels een ondergroei van jonge sparren, als kleine vertrekken met mos als kamerbreed tapijt. Mijn filosofie van het bewustzijn is misschien net zo vreemd als de aangehaalde uitkeringszaak, met dit verschil dat het *nergen* van de mijne juist tot eenzelfde onzinnige domheid leidt als de van logica gespeende zaak.

In de bio-industrie ontnemen wij dieren hun geografische ruimte. En onszelf daarmee - zo stel ik me dat voor - een stuk geografische besef. Door de manier waarop wij de natuur met bulldozers telijf gaan en met masten, rails en wegen doorsnijden, ontnemen wij onszelf wellicht ook nog een stuk aan de natuur gekoppeld historisch bewustzijn. Zo kan, in wisselwerking, een ruimtelijk ordeningsbeleid op de tekentafel beginnen met de zinledigheid van een tabula rasa. En daarvan profiteert weer de *Thalys* - u weet wel die HSL-trein die ons door een geblindeerde goot naar het zuiden stuurt en die ons verhindert te zien welk landschap men passeert om Parijs maar snel te bereiken - die snelle verbinding kan handig zijn, maar als daarvoor de oude route via Aulnoye, St. Quentin, de sluisen bij Busigny, de intrigerende boomgaarden van Pont l'Évêque en het Compiègne van de wapenstilstand *onmogelijk* wordt gemaakt door het oude spoor op de Belgisch-Franse grens te sluiten... en dat in een verenigd Europa.

Langs zulke juridische en feitelijke wegen kweken we vervreemding van het leven en onzinnigheid. Genoeg om de weg vrij te maken voor de uitoefening van macht. Macht verdraagt zich niet met individuele creativiteit. Vandaag wordt daarom ook, onder het mom van bezuiniging, onze creatieve ontwikkeling onder het asfalt gewalst en morgen de volgende kostenpost, het individu zelf, maar nog even niet

Uw columnist, V.L.